

Porvoon Maarin kasvillisuusselvitys vuonna 2025 -raportti

Lupa- ja valvontalautakunta 24.02.2026 § 28
481/11.03.05/2026

Valmistelu ja lisätiedot

ympäristönsuojelutarkastaja Sanna Tarmi sanna.tarmi2@porvoo.fi

Porvoon Maarin alueen kasvillisuutta on seurattu pitkäaikaisella seurannalla, joista viimeisin on tehty vuonna 2014. Vuoden 2025 kasvillisuusselvityksen tarkoitus oli selvittää aiemmin seurattujen kasvilajien esiintyminen lahdessa, sen ranta-alueilla ja viereisellä niityllä. Lisäksi tarkoituksena oli raportoida mahdolliset uudet kasvilajit ja haitalliset vieraslajit. Työn suoritti Faunatica Oy Porvoon kaupungin toimeksiannosta.

Maari sijaitsee historiallisessa maisemassa Porvoon Linnanmäen juurella. Alue on Porvoonjoen mutkan suojaosavulle joesta kuroutunut, kasvillisuudeltaan hyvin rehevä lahdelma, joka on myös osa Porvoonjoen suiston–Stensbölen Natura-aluetta.

Maarin alue on jo pelkästään mittavan historiallisen kasvihavaintoaineiston vuoksi erityisen merkittävä vesikasvillisuuden pitkäaikainen seurantakohde, josta on kirjattu havaintoja jo 1800-luvulta. Lisäksi se on alueena ainutlaatuinen, historiallisen ihmisvaikutuksen alaisena kehittynyt joen kurouma. Kaupungin keskustassa sijaitsevana alue on myös virkistyskohteena merkittävä.

Yksi Maarin lahden kasvillisuuteen merkittävästi vaikuttanut ekologinen tekijä on ollut veden suolapitoisuuden vähittäinen lasku, kun murtovettä ei enää virtaa Maariin. Syynä tähän ovat maankohoaminen sekä Porvoonjoen suuosan pidentyminen. Ilmastonmuutoksen myötä etenkin talviaikaiset ravinnehuuhtoumat lisääntyvät, mikä osaltaan kiihdyttää rehevöitymistä ja umpeenkasvua. Maarin altaalla toteutettiin vuonna 1999 osana Porvoonjoen suiston–Stensbölen Natura-alueen hoitoa ruoppaus, jolla haluttiin ensisijaisesti estää lahden täydellinen umpeenkasvu.

Selvityksen tulokset

Maarin lahti

Vuoden 2025 kasvillisuusselvitys osoittaa Maarin lahden rehevöitymisen ja umpeenkasvun jatkuvan voimakkaana. Suuri osa jo 1990-luvulla niukentuneesta harvinaisesta vesikasvilajistosta on kadonnut. Vielä vuonna 2014 havaittua varsinaista avovesialuetta ei enää ole, vaan koko vesialue on tiheän upos- ja kelluslehtikasvillisuuden peitossa. Tankeakarvalehti on vesialueen yksipuolisesti dominoiva uposkasvilaji.

Selvityksen mukaan lahden lajistossa tapahtuneista muutoksista positiivisia ovat valtakunnallisesti melko harvinaisen välkevidan runsastuminen. Laji pystyy kilpailemaan karvalehden kanssa. Hapsiluikka löytyi yllättäen uudelleen; lajia on viimeksi havaittu

alueella vuonna 1945. Sarjarimpi on säilynyt elinvoimaisena, vaikka jotkin aiemmat esiintymät ovat hävinneet.

Lajistossa tapahtuneita negatiivisia muutoksia ovat tylppövidan ja ahvenvidan väheneminen todennäköisesti lajien välisen kilpailun vuoksi. Selvityksessä havaittiin useita haitallisia vieraslajeja, joiden runsastuminen uhkaa alueen alkuperäistä lajistoa. Kanadanvesirutto havaittiin uudelleen kahdelta paikalta, vaikka se puuttui vuoden 2014 selvityksestä. Jättipalsami on vallannut alaa ja uhkaa vaateliaan lehtopalsamin esiintymistä. Valkokarhunköynnös muodostaa läpitunkemattomia kasvustoja rannoilla.

Selvityksessä esitetään, että umpeenkasvun estämiseksi vesialue tulisi jälleen avata poistamalla itäkolmannekseen syntynyt leveäosmankäämin ja järvikortteen muodostama kasvusto. Umpeenkasvun edetessä tulisi harkita jopa uutta, osittaista ruoppausta. Ruoppauksesta voi aiheutua kuitenkin myös haitallisia vaikutuksia, kuten lajien häviämistä, veden samentumista ja ravinteiden vapautumista pohjasedimentistä. Mekaanista uposkasvillisuuden poistoa erityisesti karvalehden osalta ei suositella, koska se voisi johtaa kanadanvesiruton runsastumiseen.

Ranta-alueilla tulisi tehostaa vieraslajien torjumista. Jättipalsami ja valkokarhunköynnös eivät vielä ole levinneet niin hallitsemattomasti, etteikö niiden hävittäminen olisi mahdollista yksinkertaisilla kitkentätalkoilla. Varsinkin jättipalsamia olisi hyvä kitkeä useamman kerran kasvukauden aikana.

Laidunalue

Selvityksessä tehtyjen havaintojen perusteella laidunalueen kasvillisuutta on todennäköisesti muuttanut etenkin ojien umpeenkasvu sekä laidunnuksen loppuminen. Etenkin alueen kaakkoisosassa vesi viipyy aiempaa pidempään, jolloin kasvillisuustyypit edustavat aiempaa kosteammassa olosuhteissa viihtyvää lajistoa. Edelliseen kartoitukseen verrattuna puusto- ja pensaskerroksen kasvillisuus on runsastunut ja alue on paikoin kasvanut umpeen. Pajukot vievät alaa muun muassa aiemmilta suurruohoniityiltä, mikä vähentää lajiston monimuotoisuutta. Laidunnuksen positiivinen vaikutus kasvilajistoon on vielä havaittavissa viimeisimpänä laidunnetulla alueella eli jäljellä olevien aitarakenteiden sisäpuolella. Sieltä löydettiin tummatulikukkaa, joka oli nyt runsaampi kuin edellisessä selvityksessä. Lisäksi alueelta löytyi valtakunnallisesti silmälläpidettävä (NT) ojatädyke, joka on taantunut enimmäkseen vanhojen rantalaidunten umpeenkasvun vuoksi.

Lajisto on yksipuolistunut myös laidunaitauksen ulkopuolisilla alueilla, missä mesiangervo, rantakukka sekä jättipalsami ovat vallanneet monin paikoin kasvutilaa muilta lajeilta. Laiduntamisen jatkaminen alueella olisikin suotavaa, jotta edes tähän asti laidunnetut alueet säilyisivät rakennepiirteiltään yhä perinnebiotoopeille luontaisina. Laidunnuksella voitaisiin mahdollisesti hallita myös vieraslajien esiintymistä alueella. Yleistyneitä pajukoita ja puustoa olisi myös hyvä paikoin raivata.

Selvityksessä suositellaan vieraslajien poistamista niittyalueelta. Etenkin nopeasti leviävää jättipalsamia tulisi torjua sekä niitolla että kitkennällä 2–3 kertaa kasvukauden aikana ja useampana vuonna peräkkäin. Myös isotuomipihlajan ja rohtoraunioyrtin esiintymät tulisi hävittää kiireellisesti niiden tehokkaan leviämisen vuoksi. Muiden raportissa mainittujen vieraslajien osalta riittää toistaiseksi esiintymien tarkkailu.

Ympäristönsuojelupäällikkö

Lupa- ja valvontalautakunta merkitsee vuoden 2025 Porvoon Maarin kasvillisuusselvityksen tiedoksi.

Päätös

Lupa- ja valvontalautakunta päätti merkitä vuoden 2025 Porvoon Maarin kasvillisuusselvityksen tiedoksi.